COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 27.2.2008
COM(2008) 113 definitief

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD EN HET EUROPEES PARLEMENT

betreffende een innovatieve en duurzame houtsector in de Europese Unie

Een bijdrage aan de EU-strategie voor groei en werkgelegenheid

{SEC(2008) 262}

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding 3
2. Nieuwe uitdagingen voor de EU-houtsector 3
3. Een geïntegreerde aanpak om het duurzame concurrentievermogen van de EU-houtsector te verbeteren 7
3.1. Algemene doelstellingen 7
3.2. Acties om het concurrentievermogen van de EU-houtsector te verbeteren 7

1. INLEIDING

De industrieën die pulp, papier en verpakkingsmateriaal van papier produceren en de houtbewerkingsindustrieën, zoals houtzagerijen en fabrikanten van platen op houtbasis, gebruiken dezelfde grondstoffen: hout of teruggewonnen papier en hout. Vandaar dat de term "houtsector" wordt gehanteerd, die ook gespecialiseerde bedrijfstakken zoals de kurkindustrie en de grafische sector omvat. In de industriële keten van bos tot eindproduct komt het concurrentievermogen van de tussenliggende productiefasen ook de volgende stappen in het productieproces ten goede. Als de bosbouw competitief produceert, komt dat bijvoorbeeld het concurrentievermogen van de hout- en papierindustrie ten goede.

De houtsector heeft een productiewaarde van 365 miljard euro en een toegevoegde waarde van ongeveer 120 miljard euro en vertegenwoordigt meer dan 3 miljoen banen in 344 000 ondernemingen. Veel onderdelen van deze sector zorgen voor duurzame werkgelegenheid in landelijke gebieden.

De EU-houtsector is concurrerend en presteert heel goed op technisch en commercieel vlak. In de pulp- en papierproductie, de houtbewerking en de grafische sector zijn de ondernemingen vaak wereldleiders. De sector staat echter voor een aantal uitdagingen, die vooral te maken hebben met de toegankelijkheid van grondstoffen, de noodzaak om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, innovatie, handel en informatie over bosbouwproducten. In de houtbewerkingsindustrie en de grafische sector moet bovendien rekening worden gehouden met de situatie van de kleine en middelgrote ondernemingen.

Deze mededeling over het concurrentievermogen, de innovatie en de duurzaamheid van de houtsector is een volgende stap in de uitvoering van de EU-strategie voor het industriebeleid die is beschreven in de mededeling van de Commissie van oktober 2005[1], waarin diverse bedrijfstakgebonden initiatieven werden aangekondigd, waaronder een mededeling over deze sector.

De voorgestelde maatregelen zijn complementair met het in juni 2006 door de Commissie goedgekeurde actieplan voor de bossen[2] en met de daarin geformuleerde doelstelling om het concurrentievermogen van de houtsector op lange termijn te verbeteren. De voorstellen, waarover een openbare raadpleging heeft plaatsgevonden, zijn beoordeeld door het Raadgevend Comité voor het communautair beleid inzake de houtsector.

2. NIEUWE UITDAGINGEN VOOR DE EU-HOUTSECTOR

a) Toegang tot grondstoffen

Aangezien de houtsector grote hoeveelheden hout verbruikt, is de beschikbaarheid van hout tegen een concurrerende prijs van doorslaggevend belang voor de prestaties van de sector. Voor velen in de houtsector maakt hout het grootste deel van de kosten uit. Bij het maken van papier vertegenwoordigt hout meer dan 30% van de totale kosten, in de houtzagerij is dat 65 à 70%. Daarom is het erg belangrijk om het binnenlandse aanbod te bevorderen en beperkingen op de invoer van hout te vermijden.

Hout, de grondstof voor de houtsector, wordt vernieuwd door herbeplanting en natuurlijke regeneratie in bossen. Er zijn mogelijkheden om het binnenlandse houtaanbod te verhogen via

---

1 COM(2005) 474 definitief.
2 COM(2006) 302 definitief.

het kader voor duurzaam bosbeheer[3]. De houtmarkt moet efficiënt werken en het houtaanbod moet worden vergroot door actieve participatie, onder meer van boseigenaren. Tegelijkertijd is het zaak de handel in houtgrondstof te vereenvoudigen, aangezien ingevoerd rondhout ongeveer 10% van al het hout voor de EU-houtsector uitmaakt.

Nu de druk op de primaire grondstoffen stijgt, neemt het gebruik van teruggewonnen grondstoffen voortdurend toe. Tegenwoordig komt ongeveer de helft van de EU-papierproductie van teruggewonnen papier, dat is een stijging met 25% ten opzichte van 1998. Door papierterugwinning en -recyclage enerzijds en de steeds efficiëntere productie anderzijds is het mogelijk geworden steeds meer te produceren zonder daarbij meer nieuw hout te gebruiken. Een partnerschap van papierfabrikanten, recyclingbedrijven, uitgevers, drukkers en inkt- en lijmfabrikanten[4] wil nog meer papier recycleren, de kwaliteit van teruggewonnen papier verbeteren en de recycleerbaarheid ervan vergroten. Een efficiëntere inzameling, ondersteund door de overheid, zal de ontwikkeling van economisch efficiëntere en milieuvriendelijkere activiteiten bevorderen en het concurrentievermogen van de EU op dit gebied helpen versterken. Heel wat houten platen, met name spaanplaat en bepaalde soorten lijmgebonden vezelplaat, kunnen van teruggewonnen hout worden vervaardigd. Doordat hout langer wordt gebruikt en de verwijdering ervan op verschillende manieren gebeurt, wordt het echter minder vaak teruggewonnen dan papier.

Voorts moet op verschillende beleidsgebieden rekening worden gehouden met de toenemende concurrentie voor hout als grondstof: er is hout nodig voor hernieuwbare energie, hout speelt een rol in de biodiversiteit en hout heeft recreatieve en andere sociale functies. De stijgende vraag naar hernieuwbare energie blijft de concurrentieslag om hout aanwakkeren, vooral bij producenten van houten platen en pulp. Aangezien tegenover een hogere vraag niet altijd een hoger aanbod staat, stijgen de kosten. In een reactie op de Europese Raad van maart 2007 gaat het voorstel van de Commissie van 23 januari 2008 over de bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen[5] in op deze kwestie. In het voorstel wordt erkend dat biomassa niet alleen voor de productie van hernieuwbare energie maar ook voor andere doeleinden wordt gebruikt en worden de lidstaten en de Commissie opgeroepen aandacht te besteden aan de verschillende toepassingen bij het opstellen van nationale actieplannen en in het kader van de algemene monitoring en rapportering.

De illegale houtkap en de bijbehorende verwerking en verkoop van houtproducten ondermijnen de legitieme houtsector en de mensen die daarvan leven doordat ze sociale en milieuproblemen veroorzaken, tot prijsonderbieding leiden en de sector een slecht imago bezorgen. Het EU-actieplan Wetshandhaving, governance en handel in de bosbouw (FLEGT) pakt deze problemen aan door zowel aan vraag- als aan aanbodzijde maatregelen te nemen.

b) Effect van de beleidsmaatregelen tegen klimaatverandering

Dankzij een duurzaam en efficiënt bosbeleid kunnen de bossen nog meer bijdragen aan de vermindering van de broeikasgassen. Papier- en houtproducten bieden bovendien extra opslagruimte voor de koolstof die door de bossen is opgenomen; door papier en hout niet te storten maar te recycleren, kunnen houtproducten langer koolstof vasthouden.

Tegelijkertijd hebben de Europese beleidsmaatregelen tegen klimaatverandering grote gevolgen voor de productie van pulp, papier en bepaalde soorten houten platen, omdat die

---

[3] Zoals gedefinieerd door de ministeriële conferentie voor de bescherming van bossen in Europa, resoluties van Lissabon en Wenen inzake duurzaam bosbeheer.

[4] Europese verklaring inzake papierterugwinning.

[5] COM(2008) 19 definitief.

veel energie vergt. Brandstof en elektriciteit maken in de EU tussen 13 en 18% van de productiekosten van pulp en papier uit. Maar terwijl papierfabrieken veel energie verbruiken, kunnen chemische pulpfabrieken netto energie produceren. Ongeveer de helft van de primaire energie die deze industrieën gebruiken, komt van houtbiomassa. Houtzagerijen en producenten van houten platen kunnen wat warmte betreft in hun eigen behoeften voorzien, maar betrekken hun elektriciteit vaak van externe leveranciers. De mechanische pulp- en papierproductie is daarentegen sterk afhankelijk van externe elektriciteit en gas. De recente prijsstijgingen van die producten hebben voor deze industrieën grote gevolgen gehad.

De redenen voor de hogere prijzen zijn onder meer de gestegen kosten van de primaire brandstof, de noodzaak om bij te dragen aan de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen, en de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen[6]. De hoge kosten brengen het concurrentievermogen van de industrie in het gedrang en versterken de vraag naar meer beleidsmaatregelen inzake liberalisering en energie-efficiëntie, zodat Europa voor de bedrijfstak aantrekkelijker wordt om in te investeren. Het derde energiepakket[7] van september 2007 voor een concurrerende en efficiënte elektriciteits- en gasmarkt in de EU is een belangrijke bijdrage.

Als belangrijke veroorzaker van CO_2-uitstoot moet de houtsector een aanzienlijke bijdrage leveren om de klimaatverandering af te remmen. De sector moet ambitieuze milieudoelstellingen en energie-efficiëntie verwezenlijken zonder aan concurrentievermogen in te boeten. De Europese Unie heeft er geen belang bij dat de productie in de toekomst naar landen met minder strenge emissienormen verschuift ("koolstoflek"), want dit zou zowel op economisch als op milieuvlak nadelig zijn. Daarom wordt in het pakket maatregelen inzake klimaatverandering en hernieuwbare energie van de Commissie van 23 januari 2008[8] rekening gehouden met de specifieke situatie van energie-intensieve sectoren. In het pakket worden duidelijke criteria vastgesteld om te bepalen welke energie-intensieve sectoren gevoelig zijn voor een koolstoflek. De sectoren of subsectoren die volgens de Commissie in deze categorie vallen, kunnen tot 100% van hun emissierechten gratis krijgen, rekening houdend met de meest efficiënte technieken. De Commissie zal in dit verband beoordelen of de houtsector hiervoor in aanmerking komt. In het licht van de internationale onderhandelingen over een wereldwijde overeenkomst over klimaatverandering voor de periode na 2012 zal de Commissie de situatie van de energie-intensieve sectoren verder onderzoeken; mogelijk stelt zij aanpassingen voor, met name wat de gratis toekenning van rechten of de opname van ingevoerde producten in de EU-regeling voor de handel in emissierechten betreft.

Sectorale overeenkomsten, gebaseerd op voorwaarden die specifiek zijn voor de industrie, kunnen bevorderlijk zijn voor het verminderen van de emissies op internationaal niveau. Zulke overeenkomsten moeten de wereldwijde emissies zo sterk doen dalen dat de klimaatverandering er effectief door wordt afgeremd; ze moeten controleerbaar, verifieerbaar en afdwingbaar zijn.

De houtsector zal in de toekomst een steeds grotere rol spelen als leverancier van warmte en elektriciteit en als producent van biobrandstoffen op basis van hout, en zal op die manier bijdragen aan een efficiënter gebruik van hout voor zowel energie als bosbouwproducten. Biobrandstoffen kunnen samen met chemische producten op basis van hout en andere producten in "bioraffinaderijen" worden vervaardigd. De activiteiten van de werkgroep Bioraffinaderij in het kader van het technologieplatform voor de bosbouwsector zijn

---

6 COM(2006) 841 definitief.

7 COM(2007) 528, COM(2007) 529, COM(2007) 530, COM(2007) 531 en COM(2007) 532.

8 Met name in COM(2008) 16 definitief.

belangrijk om sleutelprojecten op dit gebied vast te leggen. De industrie beschikt over de ervaring, de technologie en de toeleveringsketen om het probleem van de hernieuwbare energie te helpen oplossen.

c) Innovatie en onderzoek & ontwikkeling

Om het concurrentievermogen van deze sector te verbeteren, moet meer in onderzoek en technologische ontwikkeling worden geïnvesteerd en moet op innovatieve wijze gebruik worden gemaakt van de beschikbare technische en commerciële knowhow.

Het technologieplatform voor de bosbouwsector is een belangrijk instrument om de onderzoeksactiviteiten van de industrie, de Europese Commissie en de lidstaten te coördineren en zou het innovatievermogen van de sector een extra impuls moeten geven. Dit platform heeft een strategische onderzoeksagenda opgesteld om het concurrentievermogen van de EU te vergroten door innovatieve producten en diensten te ontwikkelen en zowel de efficiëntie van de grondstoffen als de energie-efficiëntie te verbeteren.

De pulp-, papier- en houtindustrie hebben profijt getrokken van technische ontwikkelingen in de chemische industrie. Tussen de Europese machinebouwers en de pulp- en papierindustrie bestaat een soortgelijke synergie. Zulke rendabele banden moeten worden gehandhaafd.

d) Handel en samenwerking met derde landen

De meeste onderdelen van de houtsector zijn aan internationale concurrentie blootgesteld. Het aantal producenten van pulp, papier en houten platen, houtzagerijen en drukkerijen op de wereldmarkt neemt alsmaar toe. De houtsector heeft zich aan die nieuwe situatie aangepast door zich te concentreren op verhoging van de productiviteit en investeringen in productontwikkeling, innovatie en onderzoek. Veel EU-ondernemingen zijn wereldwijd actief.

Niettemin hebben hout- en papierproducten uit de EU nog niet dezelfde voorwaarden voor toegang tot de markt van derde landen als gevolg van hoge tarieven en non-tarifaire belemmeringen die door sommige handelspartners worden opgelegd.

e) Communicatie en informatieverstrekking

De vraag naar papier voor grafische toepassingen en verpakking is lang mee geëvolueerd met de stijging van het inkomen per hoofd van de bevolking. Op veel markten ondervinden de papierindustrie en de grafische sector steeds meer concurrentie van o.a. de elektronische media, die tot enige overcapaciteit leiden. Toch kunnen elektronische en gedrukte producten elkaar ook aanvullen. Papieren verpakkingen ondervinden vooral concurrentie van kunststof verpakkingen.

De vraag naar houtproducten per hoofd van de bevolking is in de EU veel lager dan in Noord-Amerika of Japan. Dat heeft voor een groot deel te maken met het feit dat houtskeletbouw hier minder gangbaar is. Er zijn op dit gebied echter enorme groeimogelijkheden, ook buiten de traditionele regio's.

Mensen moeten beter geïnformeerd worden over bossen, over de houtsector en over de kwaliteiten van bosbouwproducten. Professionele gebruikers en consumenten moeten worden ingelicht over de economische, technische en milieueigenschappen van hout, dat een hernieuwbare, recycleerbare en klimaatvriendelijke grondstof is.

3. EEN GEÏNTEGREERDE AANPAK OM HET DUURZAME CONCURRENTIEVERMOGEN VAN DE EU-HOUTSECTOR TE VERBETEREN

3.1. Algemene doelstellingen

Binnen het EU-industriebeleid en de EU-strategie voor duurzame ontwikkeling, die streven naar betere kadervoorwaarden voor de verwerkende industrie, geldt de houtsector als voorbeeld van een sector die mee is met de ontwikkeling van het EU-beleid. De houtsector moderniseert voortdurend en maakt daarbij optimaal gebruik van kennis en innovatie om zijn duurzaamheid te verbeteren en tegelijkertijd concurrerend te blijven.

Doordat de houtsector afhankelijk is van grondstoffen, een rol speelt in de strijd tegen de klimaatverandering, van belang is voor de energievoorziening en zeer energie-intensief is, heeft hij rechtstreeks belang bij het geïntegreerde pakket maatregelen inzake energie en klimaatverandering van de Commissie van 23 januari 2008.

Onderstaande beleidsdoelstellingen garanderen een coherente aanpak om het concurrentievermogen van de houtsector te versterken en tegelijkertijd de doelstellingen inzake energie en klimaatverandering in de industriële strategie van de sector te integreren:

- de competenties in verwante sectoren aanwenden en een hoog niveau van innovatie en onderzoek & technologische ontwikkeling blijven bevorderen;
- meewerken aan duurzame energievoorziening en duurzaam bosbeheer bevorderen;
- een duurzaam grondstofaanbod bevorderen en eerlijke concurrentie garanderen;
- het efficiënte gebruik van grondstoffen blijven verbeteren;
- ervoor zorgen dat de houtsector een actieve rol kan spelen op de markten voor hernieuwbare energiebronnen en dat de sector kan bijdragen tot de levering van warmte, elektriciteit en biobrandstoffen op basis van hout.

3.2. Acties om het concurrentievermogen van de EU-houtsector te verbeteren

a) Toegang tot grondstoffen

- Het is zaak te werken aan een duurzaam aanbod van houtgrondstof voor de houtsector, zodat vraag en aanbod beter op elkaar kunnen worden afgestemd. Het aanbod van houtgrondstof voor de industrie en voor de energiesector kan worden verbeterd door een actief beleid inzake duurzaam bosbeheer. De logistiek tussen boseigenaren en de industrie moet worden verbeterd om het aanbod te vergroten.
- De eventuele kloof tussen vraag en aanbod kan worden verkleind als het totale bosgebied en het houtvolume verder worden uitgebreid door bebossing, herbebossing en grotere beschikbaarstelling.
- De verdere ontwikkeling van de markt voor teruggewonnen papier en hout moet worden aangemoedigd, onder meer door een grotere deelname van de industrie, om het gebruik van teruggewonnen papier en hout in de houtsector te doen stijgen.
- De lidstaten en de industrie moeten rendabele oplossingen met gescheiden inzameling van gebruikt papier en hout bevorderen.

- De industrie moet ertoe worden aangemoedigd zich te blijven inzetten om de illegale houtkap en de daarmee verbonden handel in illegale houtproducten te bestrijden[9]. Duurzaam bosbeheer moet verder worden aangemoedigd, bv. via certificering van het bosbeheer of soortgelijke programma's en geïntegreerde bewakingsketens, zodat consumenten bewust kunnen kiezen voor producten uit duurzame en legale bronnen.
- Er moet een evenwicht worden bereikt in het gebruik van het bosbestand voor verschillende doeleinden. In het voorstel van de Commissie over de bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen[10] wordt dan ook erkend dat biomassa niet alleen voor de productie van hernieuwbare energie maar ook voor andere doeleinden wordt gebruikt en worden de lidstaten en de Commissie dus opgeroepen aandacht te besteden aan de verschillende toepassingen bij het opstellen van nationale actieplannen en in het kader van de algemene monitoring en rapportering.

Acties

1. De lidstaten, de industrie en de boseigenaren worden aangemoedigd om in het kader van de nationale bosprogramma's en soortgelijke maatregelen en overeenkomstig het actieplan voor de bossen, steun te verlenen aan bebossing, herbebossing en actief duurzaam bosbeheer en zo de klimaatverandering te helpen bestrijden, bij te dragen aan de biodiversiteit en het aanbod van hout te vergroten.

2. In overleg met de ad-hocwerkgroep Beschikbaarstelling van het Permanent Comité voor de bosbouw zullen het Raadgevend Comité voor de bosbouw en de houtsector zelf andere oplossingen dan beschikbaarstelling onderzoeken om de eventuele kloof tussen vraag en aanbod te overbruggen.

3. Het Raadgevend Comité voor het communautair beleid inzake de houtsector zal de ontwikkeling van markten en inzamelingssystemen voor teruggewonnen papier volgen teneinde advies te verstrekken voor de bevordering en uitbreiding van inzamelsystemen met een goede kosteneffectiviteit en kwaliteit.

4. Om de terugwinning van houtproducten te bevorderen, zal de Commissie laten bestuderen hoe de inzameling en de terugwinning bij consumenten en producenten kunnen worden verbeterd.

5. Onder leiding van het Raadgevend Comité voor de bosbouw en de houtsector zal een rondetafelconferentie met de houtsector, houtimporteurs, distributeurs van bosbouwproducten en andere belanghebbenden worden georganiseerd om nieuwe maatregelen van de privésector te ontwikkelen, zoals gedragscodes om de handel in en het gebruik van illegaal gekapt hout en illegale houtproducten te bestrijden, overeenkomstig het FLEGT-actieplan.

6. De houtsector en de boseigenaren worden aangemoedigd initiatieven te nemen om de illegale houtkap te helpen voorkomen en duurzaam bosbeheer te bevorderen. Initiatieven van de industrie op het gebied van certificering en keurmerken worden toegejuicht.

7. De Commissie en de lidstaten moeten de toepassing van de richtlijnen inzake overheidsopdrachten voor hout- en papierproducten verduidelijken door ideeën over en ervaringen met de nationale criteria voor de aankoop van legaal en duurzaam hout uit te

[9] De fabrikanten van drankkartons hebben in juli 2007 een verbintenis aangegaan om al het hout dat ze wereldwijd bij hun productie gebruiken, 100% traceerbaar te maken.

[10] COM(2008) 19 definitief.

wisselen.

8. De lidstaten en de Commissie worden opgeroepen aandacht te besteden aan de verschillende toepassingen van biomassa bij het opstellen van nationale actieplannen en in het kader van de algemene monitoring en rapportering over hernieuwbare energie.

b) Beleidsmaatregelen tegen klimaatverandering en milieuwetgeving

- De strategische rol van de bossen en de houtsector in de strijd tegen de klimaatverandering moet nog worden versterkt.
- Aangezien de opslag van koolstof in geoogste houtproducten de voordelen van bossen als koolstofopslagmedium kan vergroten, moet de rol van geoogste houtproducten in de strijd tegen de klimaatverandering worden uitgebreid.
- Het effect van de beleidsmaatregelen tegen klimaatverandering en de regeling voor de handel in emissierechten op bepaalde delen van de pulp- en papierindustrie is groot. Dergelijke maatregelen kunnen de innovatie stimuleren en de nodige economische signalen geven om op de meest kosteneffectieve wijze tot een koolstofarme en duurzame economie te komen. Tegelijkertijd kunnen ze andere landen met een hoge emissie stimuleren om vanaf 2012 ook ambitieuze maatregelen te nemen om de emissies te verminderen. Het Commissievoorstel van 23 januari over een herziening van de EU-regeling voor de handel in emissierechten voorziet in de nodige maatregelen, die nu moeten worden voorbereid.
- De communautaire milieuwetgeving die van toepassing is op de houtsector, moet gebaseerd zijn op het beginsel van het actieve, duurzame gebruik van het bosbestand en van productieprocessen op basis van de beste beschikbare technieken, terwijl ruimte wordt gelaten voor flexibele oplossingen.
- De richtlijn inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (IPPC-richtlijn) en de daarmee verband houdende referentiedocumenten voor de beste beschikbare technieken hebben een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van maatregelen voor de preventie en bestrijding van emissies in de houtsector. Een consequente toepassing van deze richtlijn door de lidstaten is belangrijk voor de duurzame productie in de EU. In het Commissievoorstel voor een richtlijn inzake industriële emissies, waarin de IPPC-richtlijn en verwante sectorale richtlijnen worden samengevoegd, worden de beste beschikbare technieken en de technieken in opkomst, die cruciaal zijn om duurzaamheid en concurrentievermogen te verzoenen, aangescherpt.

Acties

9. Er moet worden nagegaan wat de voor- en nadelen zijn van het voorstel om koolstofopslag in geoogste houtproducten als bijkomend element op te nemen in de internationale onderhandelingen over het beleid inzake klimaatverandering na 2012.

10. De Commissie zal samen met belanghebbenden en derde landen nagaan wat de rol is van sectorale overeenkomsten die de wereldwijde emissies zo sterk moeten doen dalen dat de klimaatverandering er effectief door wordt afgeremd en die controleerbaar, verifieerbaar en afdwingbaar moeten zijn. Dit omvat *best practices* voor gegevensverzameling en belangrijke prestatie-indicatoren.

11. De Commissie zal de maatregelen voorbereiden die in het pakket maatregelen inzake klimaatverandering en hernieuwbare energie van 23 januari 2008 voor energie-intensieve sectoren zijn vastgesteld, en met name nagaan welke sectoren en subsectoren vatbaar zijn voor een koolstoflek en hoeveel rechten moeten worden toegekend. De Commissie zal in dit

verband beoordelen of de houtsector hiervoor in aanmerking komt. In het licht van de internationale onderhandelingen over een wereldwijde overeenkomst over klimaatverandering voor de periode na 2012 zal de Commissie de situatie van de energie-intensieve sectoren verder onderzoeken; mogelijk stelt zij aanpassingen voor, met name wat de gratis toekenning van rechten of de opname van ingevoerde producten in de EU-regeling voor de handel in emissierechten betreft.

12. Wanneer de Commissie het referentiedocument voor de pulp- en papierindustrie herziet, zal de industrie worden uitgenodigd om informatie uit te wisselen. Er moet aandacht worden besteed aan het opsporen van flexibele technische oplossingen en het bevorderen van een consequente toepassing door de lidstaten.

c) Innovatie en onderzoek & ontwikkeling

- De houtsector heeft behoefte aan meer kennis, innovatie, onderzoek en technologische ontwikkeling en ook de informatie over de eigenschappen van houtproducten moet worden verbeterd.
- De strategische onderzoeksagenda van het technologieplatform voor de bosbouwsector legt op coherente wijze onderzoeksprioriteiten vast die de hele waardeketen bestrijken, van hout en secundaire grondstoffen tot productie in de pulp-, papier- en houtbewerkingsindustrie.
- De sector kan baat vinden bij een clusterbenadering die een nauwe samenwerking tussen ondernemingen, onderzoekers en eindgebruikers bevordert, een oplossing biedt voor het tekort aan middelen als gevolg van de gefragmenteerde structuur van de industrie, en het innovatie- en groeipotentieel van kleine en middelgrote ondernemingen verbetert.
- Het groei- en werkgelegenheidspotentieel van deze industrieën biedt goede mogelijkheden voor de ontwikkeling van achtergebleven, landelijke en perifere EU-regio's waar veel daarmee verband houdende gespecialiseerde vaardigheden vaak zijn geconcentreerd.

Acties

13. De lidstaten en de houtsector moeten in hun programma's voor onderzoek en technologische ontwikkeling rekening houden met de strategische onderzoeksagenda en passende maatregelen te nemen voor onderwijs en opleiding in de houtsector.

14. De houtsector zal in het zevende kaderprogramma van de EU nieuwe mogelijkheden krijgen. Met name methoden voor de productie van biobrandstoffen en biologisch-chemische stoffen op basis van hout en meer efficiëntie door het gebruik van nieuwe en teruggewonnen houtvezels en van massief hout zullen worden aangemoedigd, alsook producten en procesontwikkeling voor de verpakkings- en bouwindustrie en de grafische sector.

15. De lidstaten en regio's worden aangemoedigd het "clusterconcept" te hanteren en te ontwikkelen met het oog op de versterking van bestaande en de totstandbrenging van nieuwe synergieën in de waardeketen van de bosbouw, met name voor kleine en middelgrote ondernemingen. Zij kunnen hiervoor steun krijgen van het programma Concurrentievermogen en innovatie inzake transnationale clustersamenwerking en de ontwikkeling van clusterstrategieën op bedrijfstakniveau.

16. De steun van het cohesiebeleid in de periode 2007-2013 zal bijdragen tot de verbetering van het concurrentievermogen en de duurzaamheid van de sector, vooral in de minst bevoorrechte EU-regio's. Er is bijvoorbeeld steun voor wie in de ontwikkeling van

hernieuwbare energie, onderzoek en technologische ontwikkeling of innovatie investeert.

d) Handel en samenwerking met derde landen

- Om een kader tot stand te brengen waarin Europese ondernemingen wereldwijd kunnen concurreren, zijn de toegang tot grondstoffen en gelijke concurrentievoorwaarden bij de externe handel van doorslaggevend belang.
- Vooruitgang inzake internationale minimumvereisten voor milieubescherming en veiligheid en gezondheid zou bijdragen tot een evenwichtiger wereldwijd kader voor de Europese ondernemingen.
- Standaardisering vereenvoudigt de handel in hout- en papierproducten. Krachtens de richtlijn inzake voor de bouw bestemde producten[11] zorgen geharmoniseerde Europese productnormen ervoor dat de technische prestaties van bouwproducten, met inbegrip van producten van binnenlands en ingevoerd hout, in de hele EU op dezelfde manier kunnen worden beoordeeld.
- Bij de vaststelling van normen voor houten bouwproducten is het ook belangrijk samen te werken met derde landen, vooral dan met landen met een stijgende vraag naar hoogwaardige houtproducten. De Europese normen kunnen dan ook door derde landen worden erkend.

Actie

17. De Commissie blijft zich inspannen voor de totstandbrenging en toepassing van een strategie voor markttoegang die afgestemd is op haar doelstellingen inzake groei, banen en duurzame ontwikkeling. Deze strategie garandeert de internationale toegankelijkheid van grondstoffen en pleit voor de afschaffing van tarifaire en niet-tarifaire belemmeringen.

18. De Commissie zal een dialoog met belangstellende derde landen op gang brengen over technische kwesties, regelgevingsaspecten en aanverwante thema's.

e) Communicatie en informatieverstrekking

- Communicatie en imago dragen in sterke mate bij aan het concurrentievermogen van de houtsector. De kennis over bosbouwproducten en de houtsector moet worden verbeterd.
- Communicatie vanuit de industrie is essentieel om de kenmerken van de houtsector onder de aandacht te brengen.
- Overheidsinstellingen, universiteiten en de industrie kunnen de kennis over deze sector helpen verbeteren en verspreiden.

Actie

19. De lidstaten, regionale overheden en onderwijsinstellingen zal worden gevraagd samen te werken in multinationale netwerken om de veranderingen in de houtsector op lange termijn te bestuderen en op te volgen.

[11] Richtlijn 89/106/EEG.